

No podem tornar enrere, però podem avançar a allò desconegut

Una de les pel·lícules que més m'ha marcat els últims anys ha estat *Interestelar*, on es visualitza la pèrdua de les collites de la terra i com l'aparició d'un forat de cuc permet crear esperança per a la supervivència de la població, un símil plausible a la innovació, com a eina bàsica per crear esperança.

En els darrers anys s'ha arribat a qüestionar els pilars de l'atenció primària ACCESSIBILITAT I PRIMER CONTACTE, LA LONGITUDINALITAT, INTEGRALITAT i coordinació.

Aquests dubtes es dissipen des de la ciència demostrant l'impacte en salut de cadascun dels atributs de l'atenció primària. Hi ha estudis que demostren que la longitudinalitat té un impacte directe, no només en la qualitat de vida, sinó també en termes de supervivència. Altres mostren una millor eficiència del sistema ja que una atenció primària que tingui aquests atributs desenvolupats, pot disminuir el nombre de derivacions de pacients amb malalties cròniques a nivell hospitalari, mantenint un control excel·lent.

Un dels passos actuals hauria de ser assumir la creació de nous pilars davant dels canvis en les característiques de la societat actual, tant intrínsecs com extrínsecs, per reforçar l'atenció primària. L'adaptabilitat es dona per suposada en el nostre àmbit, però les dinàmiques poblacionals amb demandes immediates en la resposta ens haurien de fer valorar un enfocament innovador.

Si bé l'arribada de la intel·ligència artificial pot suposar un canvi en el paradigma de l'atenció a l'usuari, una figura indispensable i rellevant per a aquesta atenció és i serà la de l'assistent sanitari.

La immediatesa hauria de convertir-se en un nou pilar de l'atenció primària?

És característic de l'atenció primària l'atenció a la narrativa del pacient per facilitar una resposta adequada davant estats de salut i malaltia diferents, així com els tràmits burocràtics secundaris a l'assistencial (baixa laboral). Tot i això, l'increment de pressió assistencial secundari a variacions demogràfiques (augment de malalties cròniques, envelliment, canvis socials) i la demanda immediata en l'atenció i la resposta, ha generat en molts casos una situació d'embut a la porta d'entrada del sistema. Un dels factors que hi contribueix, és la demanda de resposta que el sistema públic de salut rep per gestionar "mals" personals o socials, certa manca de capacitat de superar la frustració, sigui deguda a expectatives exagerades i no aconseguides, relacions fallides o conflictes laborals, per posar-ne uns exemples.

En paral·lel als esforços per millorar l'atenció primària, valdria la pena analitzar l'impacte en termes de salut de l'augment de demanda i la resposta, presencial o no, i valorar si determinats tràmits haurien de ser gestionats des d'altres actors comunitaris ja existents o de nova creació. En cas contrari, com ja passa, es potencia la paradoxa de les cures inverses, que en aquest context significa que poden rebre més atenció aquells ciutadans amb més capacitat d'insistència, no els que la mereixen realment per la seva patologia. Seguir fent el mateix no pot ser la resposta davant un repte que consumeix gran part de recursos amb un impacte sobre la salut nul o residual, convertint-se en molts casos en una barrera que limita l'accessibilitat als usuaris que es poden beneficiar més d'una atenció sanitària. No tenir en compte la immediatesa suposa perpetuar el problema.

Un altre dels reptes rau a potenciar talent. En els darrers anys hem pogut objectivar com no ha estat prou valorat pel sistema de salut, cosa que ha suposat i suposa grans dificultats per respondre no únicament als ciutadans sinó als mateixos valors que desprèn l'atenció primària.

Per això no podem limitar-nos a la visió economicista, sinó realment dotar de temps per permetre desenvolupar en assistencial totes aquelles potencialitats que tenen els treballadors de l'atenció primària.

«El nostre destí és arribar més enllà de les nostres limitacions»
Un dels grans esforços de l'atenció primària ha estat facilitar l'autonomia i augmentar les competències de tots els integrants de l'equip i fins i tot creant recursos assistencials propis, en el moment que la línia estratègica ha estat aquesta els resultats demostrats han estat altament positius per al sistema i el ciutadà.

Innovar amb esperit vocacional és, sens dubte, la millor fórmula per cercar solucions als problemes canviants d'una societat que circula en el temps a una velocitat molt superior a les anteriors. Per fer un canvi estructural, aquest ha de néixer des de l'afecte a l'especialitat de medicina familiar i comunitària i amb amor als ciutadans que atenem. Tal com indica *Interestelar*: «L'amor és l'únic element que transcendeix el temps i l'espai».

Oscar García Gimeno

Metge de família

Consorci Castelldefels Agents de Salut

Salut/CASAP

Av. Ciutat de Màlaga, 18-20 - 08860 Castelldefels

Tel. 93 665 56 59 - www.casap.cat